فرم برنامه درسی(Course Plan)

دانشکده :پرستاری مامایی

نام درس : پرستاری سلامت مادر و نوزاد	**تعداد واحد :** ۳ واحد
مقطع : کارشناسی	**مدت زمان ارائه درس** : ۱۷ جلسه ۳ ساعت
پیش نیاز : داروشناسی، فرایند آموزش به مددجو، پرستاری حرفه ای (مفاهیم پایه) ۱ و ۲	
مسئول برنامه : فرنوش معافی غفاری	

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد :

۱) کلیات پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان
۲) سلامت زنان
۳) مروری برآناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن
۴) لقاح و رشد و تکامل جنینی
۵) بارداری
۶) مراقبت های دوران بارداری
۷) ارزیابی سلامت جنین
۸) ژنتیک و مشاوره ژنیتیک
۹) زایمان طبیعی :
- عوامل موثربرزایمان طبیعی
- علائم شروع زایمان
- مراحل مختلف زایمان
- تغییرات فیزیولوژیک
- مراقبت های پرستاری

۱۰) روشهای مختلف کاهش درد زایمان
۱۱) دوره بعد از زایمان
۱۲) نوزاد طبیعی
۱۳) تماس مادر و نوزاد
- مراقبت های لازم در اتاق نوزادان
- مراقبت در منزل

۱۴) تغذیه نوزاد
۱۵) بهداشت و تنظیم خانواده

۱. هدف کلی

کلیات پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- بهداشت مادر و نوزاد را تعریف کنید و اهداف آن را نام ببرید.
- استانداردهای مراقبت در سلامت مادران و نوزادان را شرح دهید.
- مسائل و چالش های قانونی و اخلاقی در سلامت مادر و نوزاد را توضیح دهد.
- نقش پرستار در سلامت مادر و نوزاد را توضیح دهد.
- قلمرو گسترش فعالیت پرستاری سلامت مادران و نوزادان را توضیح دهید.
- فرایند پرستاری در سلامت مادران و نوزادان را نارم ببرید.
- شاخص های حیاتی در سلامت مادر و نوزاد را ذکر کرده و هریک را توضیح دهید.
- مراقبت جامعه محور از مادران و نوزادان را با در نظر گرفتن ملاحظات فرهنگی، مذهبی، ارزشی، اجتماعی، قومیتی و هنجارهای اجتماعی توضیح دهد.
- تفکر نقادانه را توضیح دهید.
- ارتباط تفکر نقادانه را با فرایند پرستاری شرح دهید.

۲. هدف کلی

آشنایی با سلامت زنان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- سلامت را تعریف کند.
- اهمیت سلامت زن را شرح دهد.
- نظر اسلام نسبت به سلامت زن را توضیح دهد.
- بلوغ را تعریف کند.
- عوامل موثر بر شروع بلوغ را ذکر کند.
- مراحل بلوغ را توضیح دهد.
- یائسگی را تعریف کند.
- سندرم پیش از یائسگی را تعریف کند.
- عوامل موثر بر یائسگی را شرح دهد.
- عوارض یائسگی را بیان کند.
- مداخلات پرستاری در این دوران را بر اساس تشخیص های پرستاری ذکر کند.

۳. هدف کلی

آشنایی با آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تولید مثل زنان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تقسیمات دستگاه تولید مثل را نام ببرد.
- اندام تناسلی داخلی و خارجی را نام ببرد.
- فیزیولوژی هرکدام از اندامهای تولید مثل را بیان کند.
- هورمون های تولید مثل را نام ببرد.
- فیزیولوژی سیکل تخمدانی را توضیح دهد.
- فیزیولوژی سیکل قاعدگی را توضیح دهد.
- اختلالات قاعدگی را تعریف کند.
- سندرم قبل از قاعدگی و درمانهای آن را بیان کند.

۴. هدف کلی

آشنایی با فیزیولوژی و تکامل جنین

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- بلوغ تخمک و اسپرم را شرح دهد.
- لقاح و تشکیل و تقسیم تخم را توضیح دهد.
- لانه گزینی تخم را شرح دهد.
- تکوین و تکامل جفت، بندناف و مایع آمنیوتیک را توضیح دهد.
- دوره رویانی و جنینی را تعریف کند.
- رشد جنبن در سه ماهه اول را شرح دهد.
- تغییرات تکاملی در سه ماهه دوم را در جنین شرح دهد.
- تغییرات تکاملی در سه ماهه سوم را توضیح دهد.

۵. هدف کلی

آشنایی با بارداری، تعریف واژه ها، علائم بارداری، تغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- واژه های و اختصارات مربوط به دوران بارداری را تعریف کند.
- علائم و نشانه های فرضی ، احتمالی ، قطعی بارداری را نام ببرد.
- سن بارداری و تاریخ احتمالی زایمان را محاسبه کند.
- تغییرا ت فیزیولوژیک جسمی دوران بارداری را توضیح دهد.
- تغییرات روانی دوران بارداری را شرح دهد.

۶. هدف کلی

آشنایی با بهداشت و مراقبتهای دوران بارداری

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- اهمیت مراقبت های دوران بارداری را شرح دهد.
- معاینات اولیه و عمومی دوران بارداری را توضیح دهد.
- اجزای شرح حال و معاینات مامایی در دوران بارداری را نام ببرد.
- تست های آزمایشگاهی دوران بارداری را به تفکیک توضیح دهد.
- ملاقات روتین دوران بارداری را توضیح دهد.
- آموزش های مراقبت از خود در دوران بارداری را شرح دهد.

۷. هدف کلی

آشنایی با بهداشت و مراقبتهای دوران بارداری

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- اصول کلی تغذیه در دوران بارداری برای مادر شرح دهد.
- بهداشت عمومی به خانم باردار را آموزش دهد.
- مراقبت از دستگاه تناسلی به خانم باردار توضیح دهد .
- ورزشهای دورا ن بارداری را انجام دهد.
- برای مراقبت های دوران بارداری برنامه نویسی کند.
- عوارض خفیف سه ماهه اول، دوم و سوم بارداری را شرح دهد.
- آموزشهای لازم به مددجودرمواردعوارض شایع دوران بارداری را بیان کند.
- توصیه های اسلام در مورد بهداشت جسمی و روانی دوران بارداری را نام ببرد.

۸. هدف کلی

آشنایی با ارزیابی سلامت جنین

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- اهمیت و دلایل بررسی سلامت جنین را شرح دهد.
- انواع روش های تهاجمی و غیر تهاجمی تشخیص سلامت جنین را نام ببرد.
- انواع مانیتورینگ جنینی را نام ببرد.
- NST, OCT, BPP، CVS، PUBS و آمنیوسنتز را شرح دهد.
- موارد کاربرد سونوگرافی را در بارداری وزایمان ذکرکند.

۹. هدف کلی

آشنایی با ژنتیک و مشاوره ژنتیک

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان را شرح دهد.
- اختلالات کروموزومی و ژنی شایع را نام ببرد.
- تشخیص اختلالات ژنتیکی در بارداری را شرح دهد.
- نظر اسلام را در رابطه با داشتن نسل سالم ذکر کند.
- اصول مشاوره ژنتیک را شرح دهد.
- خدمات پزشکی در سقط های مجاز و درمانی را توضیح دهد.

۱۰. هدف کلی

آشنایی با زایمان طبیعی – عوامل موثربرآن- تئوری های شروع زایمان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- استخوان ها، درزها و فونتانل های سر جنین را توضیح دهد.
- Attitude، Lie، Position، Station، Presentation جنین را توضیح دهد.
- روش های تشخیص وضعیت جنین در لگن را شرح دهد.
- لگن خاصره را تعریف کند.
- تقسیمات آناتومیک لگن خاصره را شرح دهد.
- انواع لگن را نام ببرد.
- روش های اندازه گیری اقطار لگن را شرح دهد.
- تئوریهای مربوط به علل شروع دردهای زایمان را ذکر کند.
- علائم نزدیک شدن زایمان را نام ببرد.
- دردهای کاذب و حقیقی را مقایسه کند.
- واژه های Effacement، Station، Engagment و Lightening را توضیح دهد.
- مکانیسم زایمان را به ترتیب ذکر کند و روی ماکت نشان دهد.

۱۱. هدف کلی

آشنایی با زایمان طبیعی – عوامل موثربرآن- تئوری های شروع زایمان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- فاز یک، دو و سوم زایمان را تعریف کند.
- مراحل زایمان را شرح دهد.
- تغییرات فیزیولوژیک هنگام زایمان را شرح دهد.
- مرحله ارزیابی زائو دربدو ورود به اتاق درد را شرح دهد.
- اصول پذیرش زائو به اتاق درد را بیان کند.
- مراقبت های پرستاری مرحله اول زایمان را بیان کند.
- آموزش های لازم را حین دردهای زایمانی ذکر کند.
- مراقبت از زائو در مرحله دوم زایمان را ذکر کند.

۱۲. هدف کلی

آشنایی با روشهای کاهش درد زایمان(غیردارویی ودارویی)

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

علل درد زایمان را شرح دهد.

- روشهای کاهش درد غیردارویی را نام برده و توضیح دهد.
- روشهای کاهش درد دارویی دربارداری را نام برده و توضیح دهد.
- عوارض روش های دارویی کاهش درد را شرح دهد.
- مزایا و معایب هرروش را ذکر کند.
- مراقبتهای پرستاری مربوط به هر روش را ذکر کند.

۱۳. هدف کلی

آشنایی با دوران پس از زایمان

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- دوران پس از زایمان را تعریف کند.
- تغییرات آناتومیک و فیزیولوزیک بعد از زایمان را شرح دهد.
- تغییرات روحی و روانی و افسردگی مادران در دوره بعد از زایمان را توضیح دهد.
- سازگاری خانواده با تولد نوزاد را شرح دهد.
- نقش والدی را تعریف کند.
- عوامل موثر بر رفتار والدی و فرآیند عهده دار شدن نقش والدی را توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری بعد از زایمان و آموزشهای این دوره را بیان کند.

۱۴. : هدف کلی

آشنایی با مراقبت های پرستاری از نوزاد و آموزش های مربوطه

❖ اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- فیزیولوژی و مشخصات نوزاد طبیعی را شرح دهد.
- مراقبت های پرستاری مربوط به نوزاد را توضیح دهد.
- علائم خطر دوره نوزادی را نام ببرد.
- بررسی وضعیت نوزاد را در اتاق نوزادان بیان کند.
- مراقبت های پرستاری لازم در اتاق نوزادان را ذکر کند.
- آموزش های لازم جهت ارتقا ارتباط عاطفی مادر و نوزاد و خانواده را شرح دهد.
- فیزیولوژی پستان و ترشح شیر را توضیح دهد.
- مشخصات شیر، مزایا و اثرات جسمی و روانی تغذیه با شیر مادر را توضیح دهد.

۱۵. : هدف کلی

آشنایی با بهداشت و تنظیم خانواده

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- تعریف تنظیم خانواده و اهداف ان در ایران و جهان شرح دهد.
- انواع روشهای پیشگیری از بارداری را نام ببرد.
- روش های جلوگیری از بارداری طبیعی را شرح دهد.
- فواید و عوارض آی یو دی را نام ببرد.
- کنتراندیکاسیون های IUD را نام ببرد.
- انواع روش های سد کننده را توضیح دهد.
- فواید و مضرات روشهای سد کننده را شرح دهد.

۱۶. :هدف کلی

آشنایی با بهداشت و تنظیم خانواده

❖ **اهداف اختصاصی**

دانشجو باید بتواند:

- انواع روش های هورمونی را شرح دهد.
- طریقه مصرف هر یک از روش های هورمونی را توضیح دهد.
- فواید و مضرات روش های هورمونی را شرح دهد.
- روش های دائمی را شرح دهد.
- فواید و مضرات روشهای دائمی را شرح دهد.

۱۷. : هدف کلی

ارائه تکالیف کلاسی

❖ **روش آموزش**

- استفاده از روش سخنرانی همراه پرسش و پاسخ در تدریس
- استفاده از Skill Lab جهت مباحث عملی

❖ **امکانات آموزشی بخش:**

- اسلاید پروژکتور ، ویدوئو پروژکتور ، کامپیوتر و ماکت های آموزشی

❖ **آموزش دهنده :**

- فرنوش معافی غفاری

❖ **منابع اصلی درسی**

- بارداری و زایمان ویلیامز ۲۰۲۰

- پرستاری مادران و نوزادان leifer
- نامه کشوری برمراقبت های ادغام یافته سلامت مادران
- دستورالعمل کشوری برنامه های تنظیم خانواده (وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی)
- تغذیه دوران بارداری (وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی)

❖ **سایر منابع پیشنهادی برای مطالعه**

- پرستاری بهداشت مادر و نوزاد (نوغایی / حلم سرشت)
-
- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان نیمسال

❖ **نحوه محاسبه نمره کل**

- پرسش و پالاسخ کلاسی ۱۰٪
- انجام تکالیف کلاسی ۱۰٪
- آزمون حین ترم ۳۰٪
- پایان ترم۵۰ ٪

❖ **مقررات**

- حداقل نمره قبولی طبق مقررات (۱۰)
- تعداددفعات مجاز غیبت در کلاس طبق مقررات (۲)

جدول زمان بندی درس بهداشت مادران و نوزادان

جلسات	سرفصل مطالب	ساعت ارائه	نحوه ارائه	منابع درسی	امکانات مورد نیاز	روش ارزشیابی
۱	کلیات پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان	چهارشنبه ۱۱-۸	سخنرانی و پرسش و پاسخ	مقالات پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	حضور فعال و شرکت در پرسش و پاسخ
۲	آشنایی با سلامت زنان	//	//	مقالات پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//
۳	آشنایی با آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تولید مثل زنان	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//

۴	آشنایی با فیزیولوژی و تکامل جنین	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//
۵	آشنایی با بارداری، تعریف واژه ها، علائم بارداری، تغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز جنین شناسی لانگمن	کامپیوتر وایت برد	//
۶	آشنایی با بهداشت و مراقبتهای دوران بارداری	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز نامه کشوری برمراقبت های ادغام یافته سلامت مادران تغذیه دوران بارداری (وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی)	کامپیوتر وایت برد	//
۷	آشنایی با بهداشت و مراقبتهای دوران بارداری	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز دستورالعمل مراقبت های ادغام یاقته سلامت مادران تغذیه دوران بارداری (وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی)	کامپیوتر وایت برد	//
۸	آشنایی با ارزیابی سلامت جنین	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//
۹	آشنایی با ژنتیک و مشاوره ژنتیک	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز مراقبت های ادغام یاقته سلامت مادران	کامپیوتر وایت برد	//
۱۰	آشنایی با زایمان طبیعی – عوامل موثربرآن- تئوری های شروع زایمان	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد ماکت های آموزشی	//
۱۱	آشنایی با زایمان طبیعی – عوامل موثربرآن- تئوری های شروع زایمان	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد ماکت های آموزشی **Skill lab**	//
۱۲	آشنایی با روشهای کاهش درد زایمان(غیردارویی و دارویی)	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//
۱۳	آشنایی با دوران پس از زایمان	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز	کامپیوتر	//

					پرستاری مادران و نوزادان leifer	وایت برد	
۱۴	آشنایی با مراقبت های پرستاری از نوزاد و آموزش های مربوطه	//	//	دستورالعمل مراقبت های ادغام یاقته سلامت مادران تغذیه دوران بارداری (وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی) بارداری و زایمان ویلیامز پرستاری مادران و نوزادان leifer	کامپیوتر وایت برد	//
۱۵	آشنایی با بهداشت و تنظیم خانواده	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز دستورالعمل کشوری تنظیم خانواده	کامپیوتر وایت برد داروها و وسایل پیشگیری	//
۱۶	آشنایی با بهداشت و تنظیم خانواده	//	//	بارداری و زایمان ویلیامز دستورالعمل کشوری تنظیم خانواده	کامپیوتر وایت برد داروها و وسایل پیشگیری **Skill lab**	//
۱۷	ارائه تکالیف	//	//	-	-	//